

1984 02 21 beslut

lista nr

Laerlinflens utfrindat
1983-10-11. Fufäres i registret
om byggnadsminnen.
a.a. JRT

Byggnadsminnesförklaring av äldre boningshus, dubbelbod, portloft, ladugård, kornlada, härbre, tre lador och en källare på fastigheten Onet 1:14, Offerdals socken, Krokoms kommun, Jämtlands län

Frågan om byggnadsminnesförklaring väcktes 1982-03-24.

Byggnadsnämnden har i sammanträde 1982-05-06 godtagit byggnadsminnesförklaringen.

Fastighetens ägare. har godtagit de föreslagna skydds-föreskrifterna.

Länsmuseet har under hand tillstyrkt byggnadsminnesförklaringen och de föreslagna skydds-föreskrifterna.

Onet by ligger på ett krön i ett väl hävdad odlingslandskap med utsikt över Aflo och Kaxås. Byn innehåller ett stort antal kulturhistoriskt värdefulla byggnader från 1700-talet och framåt. Onet 1:14 utgör en välbevarad fullständig gårdsanläggning med huvuddelen av byggnaderna från 1800-talets början.

Boningshuset är enligt inskription på murverket uppfört 1836 i 2½ våning med timmerstomme och med stående lockpanel. Byggnaden är av korsplans-typ med fyra rum grupperade runt en centralt placerad murstock. De första byggnaderna av denna typ i länet uppfördes under 1830-talet men plantypen blev först vanlig under seklets sista fjärdedel. Grunden är av natursten och byggnaden har plåttak. Fönstren har 16 rutor och raka, profilerade överliggare. Dörren är en dubbeldörr med tre speglar på varje dörrblad och med profilerade och utskurna sidopilastrar, omfattningar och överliggare. Trappan är gjord av stora skifferplattor. Byggnaden är omålad.

Dubbelboden är uppförd omkring år 1800 i 2½ våning med timmerstomme och med stående lockpanel. Boden har sticktak och grund av natursten. Två enkeldörrar finns bredvid varandra med utskuret diagonalmönster. Dörrarna har gemensam omfattning och utskurna överliggare. Boden är omålad.

Portloftet rymer bod och vedbod. Det uppfördes omkring år 1800 i timmer och har några plåttak.

rau pek int 4390 Östersund 1

Ladugården uppfördes omkring år 1900 med timmerstomme och stående locklistpanel. Grunden är av natursten, delvis struken med bruk. Taket är av plåt. Byggnaden är målad med falu rödfärg. Ladugården inrymmer också stall.

Kornladan och härbret ligger tillsammans en bit nedanför resten av gården. Logen är uppförd under 1800-talets senare hälft med en del i bilat timmer och en annan i stående bräder i lock. Logen vilar på hörnstenar med förstärkningar under en del knutar. Den har plåttak och är målad med falu rödfärg. Härbret är uppfört i timmer enligt inskription år 1767. Dörren består av breda stående bräder. I gavelväggen finns en mindre lucka. Härbret har sticktak och är målat med falu rödfärg.

En av ladorna ligger en bit nordväst om den övriga gården. Denna lada uppfördes omkring år 1800 i timmer. Den står på hörnstenar och har tak av bräder. De två andra ladorna ligger nordost om gården och har uppförts under 1900-talets början. Den östligaste har några stockvarv i timmer medan resten har uppförts av stående bräder. Den andra ladan har uppförts av bräder. Båda ladorna har spåntak.

Källaren uppfördes under 1800-talets första hälft. Den är en jordkällare, delvis nedgrävd delvis uppbyggd av natursten. Taket är torvtäckt. Dörren består av stående bräder.

Sammanlagt bildar de tio byggnaderna en genuin och välbevarad gårdsmiljö. Byggnaderna bevarar egenarten hos gången tids byggnadsskick och är med hänsyn därtill att anse som synnerligen märkliga.

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 1 § lagen (1960:690, ändrad och omtryckt 1976:440), de rubricerade byggnaderna på Önet 1:14, Offerdals socken, Krokoms kommun, Jämtlands län, för byggnadsminne.

Länsstyrelsen meddelar enligt 2 § samma lag följande skyddsföreskrifter:

1. Skyddsföreskrifterna omfattar äldre mangårdsbyggnad, förrådsbod (dubbelbod), portloft, ladugård, kornlada, härbre, 3 lador och källare.
2. Byggnaderna får ej rivas eller flyttas.
3. Byggnaderna får inte till sitt yttre byggas om eller förändras på annat sätt.
4. Mangårdsbyggnadens planlösning får ej förändras.
5. Underhållsåtgärder som rör exteriören såsom ommålning samt reparation av timmerfasader, träpanel, takbeläggning, skorstenar, fönster, stensockel o s v skall utföras på sådant sätt att byggnadernas kulturhistoriska värde inte minskas. Innan underhållsåtgärder vidtages enligt ovan ska samråd ske med länsstyrelsen, som också lämnar råd och anvisningar i dessa frågor.

6. Det på karta tillhörande dessa skyddsföreskrifter markerade området får inte bli föremål för väsentlig förändring. Eventuell nytillkommande bebyggelse måste utformas och placeras på ett sätt som inte förvanskar områdets kulturhistoriska värde. Såväl ändringar i befintlig bebyggelse som eventuell ny bebyggelse får först komma till stånd efter samråd med länsantikvarien.
7. Området kring byggnadsminnet skall hållas i sådant skick att byggnadsminnets utseende och karaktär inte förvanskas.

Om ändring av byggnadsminne i strid med skyddsföreskrifterna anses nödvändig för att byggnaderna ska vara till nytta eller sådan ändring i övrigt kan anses påkallad av särskilda skäl, kan länsstyrelsen enligt 3 § lagen om byggnadsminnen meddela tillstånd härtill.

Enligt 14 § lagen om byggnadsminnen gäller detta beslut omedelbart, även om det överklagas.

Besvär till kammarrätten i Sundsvall, se bilaga.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har förste länsassessorn Erik Berglund deltagit.

Lars Calleberg
länsråd

Ingevar Jansson
länsantikvarie

